

Grøft i skog. Foto: Ulrika J. Asplund

Grøfting

Økosystem: Skog
Egenskap: A1 Fysiske egenskaper

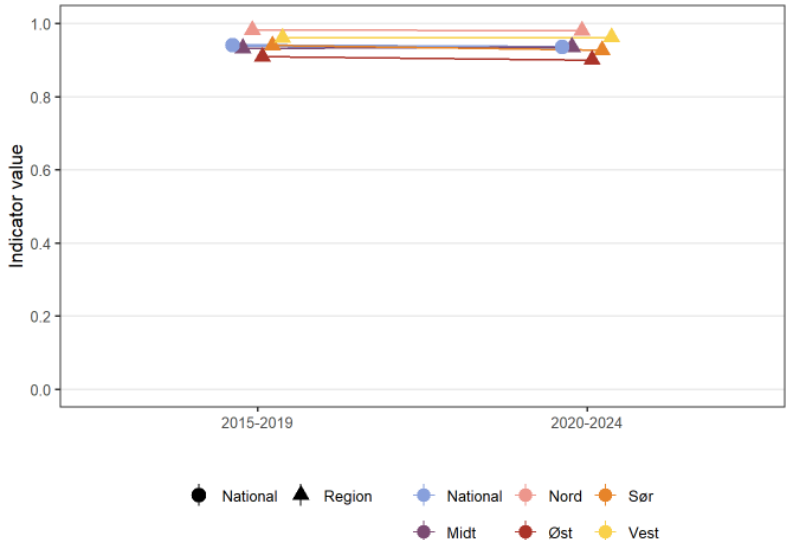
År: 2024

0,94

[0,93-0,94]

Om indikatoren

Grøfting var tidligere et tiltak for å fremme skogproduksjon i fuktig skogsmark. Indikatoren beskriver andelen skogareal som ikke er grøftet, innen noe friskere og fuktigere naturtyper der grøfting forventes å påvirke økosystemtilstanden. Aktuelle naturtyper er bærlyng-, blåbær-, lågurt-, høgstaude-, sump-. og torvmarksskog. Skogsgrøfting senker grunnvannsnivået, noe som fører til endringer i skogbunnens artssammensetning. I tillegg gir det bedre vekstvilkår for trær, noe som endrer lysforholdene i skogen. Fravær av grøfter anses derfor som positivt for den økologiske tilstanden. Indikatorverdien indikerer at omfanget av grøfter i skogen er totalt sett er lite og nær det som forventes i et upåvirket skogøkosystem.

Figur 1: Indikatorverdier for grøfting for Norge og for landsdeler.

Påvirkningsfaktorer

Den viktigste påvirkningsfaktoren for andelen av areal uten grøfter, og dermed for grunnvannsnivået, er grøfting i forbindelse med skogbruk, jordbruk og veibygging.

Hvordan måles indikatoren

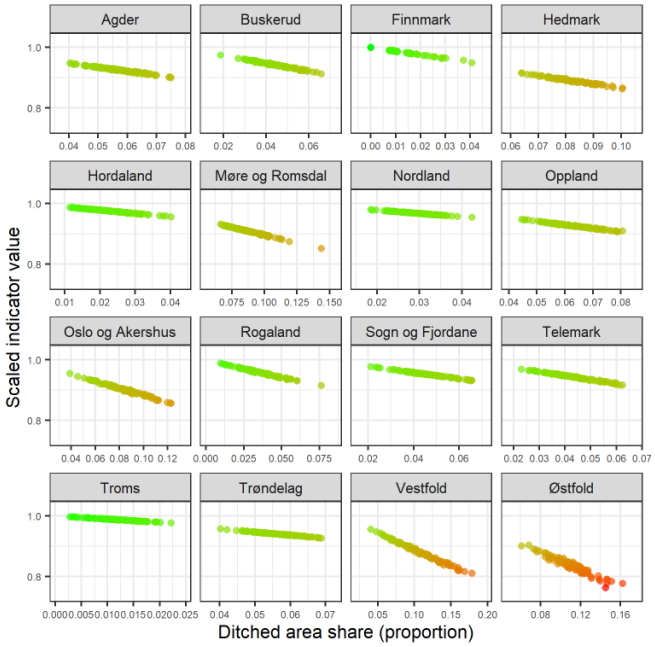
Omfanget av grøfter (gamle og nyere som fortsatt opprettholdes), overvåkes i Landskogstakseringen. Naturlig svært tørre skogtyper der grøfting ikke forventes å påvirke den økologiske tilstanden, er utelatt (dette utgjør 15% av skogarealet). For hver prøveflate på 1 daa registreres det om flaten er grøftet eller ikke. Resultatene beregnes for perioder på fem år av gangen. Uskalerte indikatorverdier beregnes først for fylker, så skaleres på fylkesnivå, før verdiene aggregeres for regioner og for hele landet.

Sist oppdatert: 01.10.2026

Hvordan beregnes indikatoren

Referansetilstand og skalering

Den nedre skaleringsverdien, X_0, tilsvarer 0 % areal uten grøfter (dvs. at 100 % av arealet er grøftepåvirket), mens den øvre skaleringsverdien, X_{100}, er tilsvarer 100 % areal uten grøfter (beste mulig tilstand). De konkrete verdiene er satt fylkesvis ut fra andelen av areal som potensielt kan grøftes, noe som varierer avhengig av fordelingen av naturtyper i skog i fylket). X_0 representerer dermed en tilstand hvor alt areal med noe friskere og fuktigere vegetasjonstyper er grøftet. X_{100} representerer den best mulige tilstanden hvor grøfter ikke forekommer. Mellom X_0 og X_{100} er indikatorverdiene skalert lineært til en skala fra 0 til 1.

Figur 2: Skaleringsfunksjon er fastsatt for ulike fylker, se Halbritter et al. 2026 for mer informasjon. Enheten for variabelverdien på x-aksen er andel areal med grøfter.

Les mer om hvordan indikatoren beregnes her

Hvordan skal endringer i indikatorverdien tolkes

En indikatorverdi på 1 betyr at det ikke forekommer grøfter innenfor friskere og fuktigere naturtyper i skogen, og det antas derfor at grunnvannsnivået er intakt. Lavere verdier betyr at det forekommer grøfter, noe som antas å ha negativ effekt på grunnvannsnivået, og dermed vegetasjonssammensetningen.

Usikkerhet

Det er usikkerhet knyttet til beregningene av indikatoren for grøfting. Det er usikkerhet først og fremst knyttet til utvelgelse av arealgrunnlaget for beregningene, men dette er ikke kvantifisert. Den rapporterte usikkerheten er estimeringsusikkerhet og er beregnet ved å gjenta analysene med ulike utvalg av data.

Kilde

Halbritter, A. H., Storaunet, K. O., Jönsson, M., Snoksrud, O., and Jansson Asplund, U. 2026. Ditching (ID(s): NO_AIVS_001) v. 1.0.0.
ecRxiv: https://github.com/NINAnor/ecRxiv/tree/main/indicators/NO_AIVS_001

Anbefalt sitering

Bjørkvoll, E. & Kolstad, A. (red). 2026. Faktaark for grøfting. Økologisk tilstand i skog for 2024. Norsk institutt for naturforskning.

Sist oppdatert: 01.10.2026